

„Egyéniség nélkül nem lehet sem kutatni, sem meggyőzően oktatni”

– beszélgetés prof. dr. Módis Lászlóval –

1963-ban szerzett orvosi diplomát a Debreceni Egyetemen, 1975-ben az orvostudomány kandidátusa, 1991-ben doktora lett. 1992-től egyetemi tanárként dolgozott az Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézetben, majd tanszékvezetőként a Fogászati Anatómiai Tanszéken. Szakterülete a porc és csont kutatása, a porc fejlődése, a porc sejtközi állomány összetételének kutatása, illetve az ízületi porcpótlási technika továbbfejlesztése. Számos kitüntetés birtokosa a teljesség igénye nélkül: a Magyar Érdemrend lovagkeresztje, Debrecen város Hatvani-díja, az MTA Eötvös József-koszorúja, Krompecher-díj.

EE: – Professzor Úr! Ön egész eddigi életét az anatómiának szentelte, sokan azért mélyednek el hallgatóként az anatómiai ismeretekben, mert szükségesnek tekintik későbbi szakterületük szempontjából (pl. sebészek, traumatológusok, idegsebészek), egyfajta „ug-

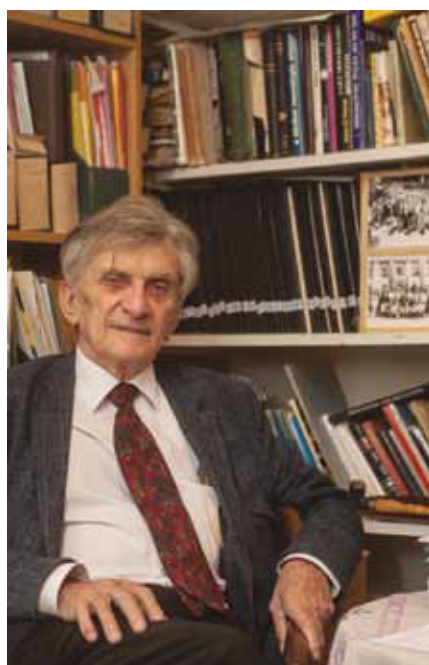
ródeszkaként” kezelik. Ön másképp volt ezzel, miért tarja ennyire fontosnak ezt a tudományágát?

– Gimnazista koromban még fizikus akartam lenni, édesapám biztatott, hogy orvos legyek. Nagy ambícióval tanultam az alapozó tantárgyakat, érdekelt a biofizika, a biokémia, az anatómia és az élettan is. Csodálatos tanáraink voltak, különösen Krompecher István professzor volt rám nagy hatással, aki világhírű porc- és csontkutató volt, kiváló pedagógiai érzékkel rendelkezett, felejthetetlen előadásokat tartott. Alig vártam a másodév végét, hogy levizsgázhassak anatómiából, és beiratkozhattam a tudományos diákkörbe. Sok diákkal ellentétben beleszerettem az anatómiába, annak ellenére, hogy sokan holt tudománynak tartották, én másképp láttam, látom ezt. Tulajdonképpen három tudományterület összefoglalója, a klasszikus anatómia a szabad szemmel látható emberi test részeinek leírása, a szövettan a sejtek, a szövetek, valamint a sejtközi állomány funkcionális szerkezetének mikroszkópos vizsgálata, és a fejlődés. Én utóbbi kettőt kedveltem leg-

inkább, amelyek rapid módon fejlődnek a világ minden táján, de a klasszikus anatómia sem állt meg a középkorban, amikor is Andreas Vesalius megírta az első anatómiakönyvet. A képalkotó eljárások fejlődése ugyanis lehetővé teszi, hogy élő emberben bármilyen struktúrát leképezzenek, és ma már ott tartunk, hogy nemcsak a struktúrát láthatjuk a felvételeken, a működését is tanulmányozhatjuk. Ez a sokrétűség vonzott engem, valamint az intézet légköre, ez volt az ok, amiért idejöttem.

EE: – Személyes ismerőseimtől hallottam, hogy a 70-es, 80-as években szállóigévé vált itt, az egyetemen, hogy az Anatómiai Intézet határozza meg, kiből lesz orvos és kiből nem, a Neurológiai Klinika pedig azt, hogy mikor. Ennek a neves testületnek – Székely György, Hadházy Csaba, Földes István mellett – Ön is tagja volt. Gondolja, hogy például egy családorvosnak a napi gyakorlatban ilyen nagy szüksége lehet az anatómia alapos ismeretére?

– Az Anatómiai Intézet a kezdetektől, a 20-as évek elejétől fogva, amikor is a világhírű Huzella Tivadar került az élére, meghatározó volt a debreceni orvospépzésben.

Hírnevét a professzor és az általa vezetett intézet elsősorban annak a forradalmi felfedezésének és kijelentésének köszönhet, hogy a különböző szövetekben megtalálható sejtközi állomány nem egy „csiriz”, mint azt addig kiváló tudósok is állították, hanem a sejtekkel szoros kapcsolatban lévő, a sejtek működését, differenciálódását befolyásoló anyag. Utódai is mind kiváló emberek voltak, a már említett Krompecher vagy Székely professzor, aki a Szentágotthai-iskolában nevelkedett. És a jelenlegi tanszékvezető, *Antal Miklós* is méltó utóda a nagy elődöknek, akinek legfőbb érdeme, hogy továbbfejlesztette az intézetet. Tehát egy híres és sok hallgató számára kissé félelmetes intézetben vagyunk, valljuk be, nehéz tantárgy az anatómia. De nem minden diák számára, számomra sem volt az, mert én rendszeresen, napról napra tanultam, megértettem és megszerettem. Akik csak vizsgák előtt hajráznak, azoknak lehetetlen megtanulni, és valóban az ilyeneket nem díjazzuk, hiszen akiben nincs meg az ambíció, az igényesség, az nem való orvosnak. És bizony a családorvosnak is elkötelezettnek kell lennie arra, hogy egy életen át tanulja a szakmát, szakfolyóiratokból kövesse a fejlődését, melyekben sokszor hivatkoznak bonyolult anatómiai, élettani folyamatokra, és ha nem tanulta meg alaposan, nem érti meg, nem tudja magát képezni.

EÉ: – Az alap kutatásoknak köszönhetően az egyre szaporodó ismeretek új lehetőségeket nyitottak a gyakorlati élet számos területén, hogyan nyilvánul ez meg az anatómia esetében?

– Az elmúlt két évtizedben a gyakorlati alkalmazások rohamszerűen fejlődtek a modern képalkotó eljárások révén, ezeket anatómiai tudás nélkül sem a kutatók, sem a felhasználók nem tudták volna elérni. Hihetetlen forradalom következett be ezen a téren. A modern orvostudomány elég bonyolult, nemcsak az anatómiai, de a szövettani, a sejtbiológiai, fejlődéstani ismeretek is feltétlenül szükségesek hozzá.

EÉ: – Krompecher István professzort tekintette példaképének, az egyetemi centenáriumi rendezvénysorozat részeként a Professzori Klubban szervezett ünnepségen karizmatikus személyiségnek nevezi őt, és megfogalmazza: „a karizmatikus személyiség nem azonos a jól felkészült, nagy tudású, szorgalmas, kreatív személyiséggel, sokkal több annál (...) minden nagy mester kialakít magában több olyan jellemvonást, ami őt valóban kisugárzóvá teszi.” Hogyan látja ebből a szemszögből az eddigi kutatói, oktatói pályáját?

– Én azt vallom, abban hiszek, és próbálom átörökíteni a fiatalabb kollégáimnak is, hogy egyéniség nélkül nem lehet sem kutatni, sem meggyőzően oktatni. Nyilvánvalóan mindennek az eredője, hogy az illető tanulja meg a szakmát, amit oktatnia kell, és merje kinyitni a lelkét. A baj ott van, ha nincs egyénisége, csak összeszedett innen-onnan valamit, ezt a hallgató rögtön megérzi, és nevetségesse válik a szemében. Olyan is van, aki szégyelli megmutatni a személyiségét, az ilyenek felmondják a leckét, de nem tudják a hallgatóságukat megragadni. Az egyéniség mindenkinél más, egy általános dolog azonban mégis van, ha valaki nem rendelkezik megfelelő műveltséggel az irodalomban, a zenében, a történelemben nem eléggé jártas, azt feltétlenül pótolnia kell. És kellenek a példaképek, nekem Krompecher professzor mellett az édesapám volt, aki református lelkészként, teológusként dolgozott, de említhetném a pécsi tudományegyetmről *Romhányi György* professzort is, akinek az előadásaira már oktatóként is beültem, annyira megragadott a tudása, az előadásmódja.

EÉ: – Köztudott, hogy *Leonardo da Vincit* is érdekelte az anatómia, tanulmányozta az emberi test felépítését, és rajzaiban meg is örökítette, melyeket egy reprezentatív kiállítás keretében a *Modemben* láthattunk néhány évvel ezelőtt, Budapesten pedig 2012 tavaszán egy sok vitát kiváltó kiállítást *Bodies* címmel, amit körülbelül húszmillió ember nézett meg szerette a világon. Mi a véleménye az efféle kulturális eseményekről, amelyek a modern technikai

eszközök segítségével próbálják az emberekhez közelebb hozni ezt a klasszikus tudományt?

– Leonardóban volt egy spontán ambíció az emberi test megismerésére, de más művészekben is megvolt ez az érdeklődés a hiteles ábrázolás érdekében. Az egyház tiltotta a boncolást, tehát csak titokban tanulmányozhatták az emberi test anatómiáját. Nekem teljesen pozitív ezekről a kiállításokról a véleményem, hiszen minden emberben megvan a természetes igény a teste megismerésére, ezt bizonyítja az a nagy érdeklődés, ami ezeket az ön által említett kiállításokat kísérte. A *Bodies*-kiállítást még Londonban láttam, egy német anatómus ötletéből indult, ő találta ki az ún. plasztinációt, ami az emberi tetemekeket egy bonyolult kémiai eljárással tartósítja, rugalmassá, könnyen boncolhatóvá és feshetővé teszi. Az ilyen preparátumok segítségével olyanok számára is elképzelhetővé válik az emberi test felépítése, sőt bizonyos megszorításokkal a működése, akik nem tanultak anatómiát. Úgyhogy véleményem szerint ezek a kiállítások az emberek művelését és gyönyörködtetését egyaránt szolgálják.

EÉ: – A kutató és oktató munkája mellett igen termékeny a publikálás tekintetében is. Két angol nyelvű kézikönyve, 141, többnyire nemzetközi folyóiratokban megjelenő publikációja jelzi aktivitását e téren, ugyanakkor szenvedélyes ásványgyűjtő, horgász és muzsikakedvelő hírében áll ismerősei körében. Mi foglalkoztatja, míg egy hal a horgára akad?

– Ezek a dolgok hosszú ideig uralták az életemet. Az ásványgyűjtés úgy vált a hobbimmá, hogy nagyon szerettem a természetbe járni, húsz évig voltam a DEAC természetjáró szakosztályának elnöke, és nemcsak sétálgattunk, versenyeztünk is, mi hoztuk be Kelet-Magyarországra a tájfutást. A természet része a kőzet is, az ásványok a maguk látványos és változatos színeivel, formáival. Kerestem is, ástam is, és vásároltam is őket. A zene a másik, ami gyönyörködtet, már gyerekkoromtól kórustag voltam a Fazekas-gimnáziumban, majd az Egyetemi kórusban, de kevés volt az időm a próbákra, fel kellett adnom. Maradt a zenehallgatás, szerettem a valódi népzene, pl. a countryt. Gyönyörű a szövegük, a dallamuk, de gyönyörködtet Beethoven, Chopin, Bach, főként a romantikusok. A horgászatot meg a társaság miatt szerettem, de ha egyedül voltam, sem unatkoztam, gondolkodtam a munkámról, a múltrol és tervezgettem a jövőt. Egy kutató ember számára is fontos az ábrándozás, enélkül nincs emberi élet.

Szegedi Magdolna